

ÅRSBERETNING OM VIRKSOMHETEN I 2012

Formål

Stiftelsen Fritt Ord er en privat, allmenntilgjengelig stiftelse hvis fremste formål er å verne om og styrke ytringsfriheten og dens vilkår i Norge, særlig ved å stimulere den levende debatt og den uredde bruk av ordet. Fritt Ord kan også støtte andre sider ved norsk kultur, i første rekke den del av kulturen som gjør bruk av ordet. I særlige tilfeller kan Fritt Ord bidra til å fremme ytringsfriheten i andre land. Stiftelsen har kontor i Uranienborgveien 2, Oslo.

Bevilgninger, priser og egne initiativer

Fritt Ord søker å ivareta sitt formål på to måter: gjennom bevilgning på basis av søknader og gjennom egeninitiert virksomhet (prisutdelinger, stipendprogram, seminarer, prosjekter). Til vedtektsbestemte formål ble det i 2012 til sammen bevilget kr 86,4 mill. Av dette utgjør ca. kr 1,5 mill. forskjellige priser. Det ble i årets løp behandlet vel 2170 ordinære søknader, hvorav ca. 935 ble helt eller delvis imøtekommet.

Sammenliknet med 2011 økte antallet innsendte ordinære søknader til Fritt Ord med 2,5 %. Søknadsmassen er doblet siden 2005. Fullstendige lister over bevilgningene i 2012 er å finne på Fritt Ords nettsted, der de offentliggjøres løpende i etterkant av hver søknadsrunde. Den følgende oversikten viser et representativt utvalg av bevilgningene fordelt på programområder.

MEDIER OG DEMOKRATI

Det ble gitt støtte til **ca. 30 tidsskrifter** i 2011. Blant disse er *Bokvennen Litterært Magasin*, to temanummer av *Ekfrase* om 22/7, det europeiske nettidsskriftet *Eurozine*, et temanummer av magasinet *Fanfare* om «urealisert kultur», *Kunstforum* og tidsskriftet *Wuxia*. Manifest Analyse fikk bidrag til nettidsskriftet *Manifest Tidsskrift* og prosjektet «Nye stemmer». Institutt for medier og kommunikasjon ved Universitetet i Oslo fikk støtte til prosjektet «Ytringsfrihet og mediefrihet: Grunnlovsjubileet i et transnasjonalt medieperspektiv», og Human Rights House Foundation til et prosjekt for å hjelpe frem kritiske røster i Øst-Europa og Vest-Balkan. SKUP fikk tilskudd til en undersøkelse om trusler mot norske redaksjoner, mens Raftostiftelsen fikk midler til etablering av et internasjonalt nettverk for muslimske kvinner. Det ble gitt støtte til Stiftelsen Voice of Tibet for innsamling, oversettelse og formidling av tibetanske uttrykk. Blant litteraturhusprosjektene som fikk midler i 2012, er det grunn til å trekke frem Litteraturhuset i Fredrikstad, som nå har åpnet, i likhet med Litteraturhuset i Bergen.

INFORMASJON OG OFFENTLIG DEBATT

Det ble bevilget støtte til mer enn **620 prosjekter** innenfor dette programområdet. I alt ble det gitt støtte til ca. **250 bokprosjekter** innen informasjon og offentlig debatt, fordelt på trykke- støtte og manusutvikling. F.eks. fikk Elisabeth Beanca Halvorsen et bidrag til manusutvikling av en bok om Doris Lessings forfatterskap og Anne Karin Sæther til boken «I Statoils makt». Niels Chr. Geelmuyden fikk manusstøtte til bokprosjektet «Sannheten på bordet – hva er det vi spiser?», mens Ola Tjørhom fikk bidrag til å skrive boken «Med ryggen mot fremtiden? Den katolske kirke under pave Benedikt XVI». Det ble gitt skrivestøtte til Bernt Roughtvedt for bokprosjektet «Abelonekrigen» og til Alexandra Irene Larsen for en debattbok om kulturel relativismen. Simen Sætre fikk bidrag til arbeidet med boken *Fjordman – et portrett av en antiislamist*, og Cornelius Jakhelln fikk støtte til en bok om musikalsk ekstremisme. Det ble gitt støtte til Øyvind Strømmen og hans bokprosjekt «Den sorte tråden» om norsk

høyreekstremisme. Erika Fatland fikk manusstipend for boken «Sovjetistan» og Magnus Marsdal for «Frihet i rødt, hvitt og blått».

Forlaget Press fikk støtte til norsk oversettelse og utgivelse av bøkene *Soldater. Beretninger om krig, drap og død* (Nietzel og Welzer) og *Keiseren over alle sykdommer. Kreftens biografi* (Mukjerjee). Spartacus forlag fikk trykkestøtte til bl.a. Lars Gules bok *Ekstremismens kjennetegn*, og forlaget Skald fikk støtte til boken «Det fleirspråklege Norge».

Ca. **60 dokumentarfilmprosjekter** fikk støtte. Blant disse er Jabfilms dokumentar «Arctic Muslims» i regi av Karl Emil Rikardsen og Original Films «Fata Morgana» fra Marokko, regissert av Zaradasht Ahmed. Medieoperatørene tv fikk støtte til regissør Solveig Melkeraaens personlige dokumentarfilm «Flink pike» og Jon Haukelands «Wittgenstein og eg». Petr Lom fikk bidrag til filmen «Ana» om fem unge egyptiske kvinner, og Flimmer Film til dokumentaren «Drone» i regi av Tonje Hessen Schei. Det ble gitt støtte til Indie Film og «Idas dagbok» med August B. Hanssen som regissør. Piraya Film fikk bl.a. støtte til co-produksjon av Nagieb Khajas film «Afghan Lives» og arrangementer i tilknytning til visning av filmen «Gulabi Gang». Speranza Film fikk lanseringsstøtte til Margreth Olins dokumentarfilm «De andre».

I alt ble det gitt bidrag til omkring **275 seminarer, konferanser og festivaler**. F.eks. fikk Norsk PEN støtte til en konferanse om Hviterussland, ved siden av tilskudd til sin øvrige virksomhet. Asle Toje fikk bidrag til konferansen «Kina i Afrika: Drage i Norges bakgård?» og PluRel-programmet ved Sindre Bangstad til et åpent møte om islamisme og opprørene i Egypt og Syria. Bergen offentlige bibliotek fikk støtte til ytringsfrihetsseminaret «Mot», mens Internasjonal Reporter fikk tilskudd til debattmøteserien «Journalistikk i totalitære regimer». En bred arbeidsgruppe med bl.a. Flyktningshjelpen og Leger uten grenser fikk støtte til arrangementer ved Aung San Suu Kyis besøk i Norge. Det ble bevilget midler til Høgskulen i Voldas konferanse om ytringsfrihet i arbeidslivet. Blant festivalene som fikk støtte er Animation Volda 2012, Trondheim Dokumentarfestival, Litteratursymposiet i Odda, Litteraturuka i Drammen og «Free the Arts» ved Kirkelig kulturverksted.

STIPEND OG UNDERVISNING

Ordningen med stipend til høgskole- og universitetsstudenter innen fagområdene ytringsfrihet, menneskerettigheter og demokratiutvikling ble videreført i samarbeid med en rekke institutter. Samarbeidet med Norges Forskningsråd om Ungdomskonkurransen Fritt Ord og Konkurransen Unge Forskere fortsatte for skoleåret 2011–2012. Videre ble det gitt en treårig bevilgning til Konkurransen Unge Forskere i perioden 2013–2015.

Det ble bevilget støtte til **20 prosjekter** under programområdet Stipend og undervisning. Bergen internasjonale filmfestival (BIFF) fikk støtte til visning og formidling av dokumentarfilmer under BIFF 2012. Tvibit fikk midler til en workshop med åtte kvinnelige filmskapere fra Gaza under Tromsø Internasjonale Filmfestival, mens Pressefotografenes Klubb fikk bidrag til workshopfestivalen Dok12-1. Det ble bevilget to stipender til studenter fra Serbia og Russland ved Nansenskolen, og Foreningen IPO Oslo 2012 fikk midler til filosofidag for elever i videregående skole. Varanger museum avd. Vardø fikk støtte til et skoleprogram om trolldomsprosessene i Finnmark.

KUNST OG KULTUR

230 prosjekter mottok støtte innen programområdet kunst og kultur, deriblant ca. **50 kunstbøker, kulturhistoriske utgivelser og kataloger**. F.eks. fikk No Comprendo Press

trykkestøtte til boken «Siri Dokken: Avistegninger» og I. Tronsmo bokhandel til utgivelse av jubileumbok i 2013. Det ble gitt midler til Christianssands kunstforening for en katalog til åpningen av Kristiansand kunsthall, og Bildende Kunstneres Forening Rogaland fikk støtte til jubileumspublikasjonen «Kunstnerliv i Rogaland». The American-Scandinavian Foundation fikk en bevilgning til katalog for utstillingen «Munch, Warhol og det mangfoldige bildet» i New York.

Fritt Ord støttet i 2012 omkring **65 kunst- og kulturhistoriske utstillinger**. Kistefos-museet fikk midler til en utstilling med den kinesiske kunstneren Ai Weiwei, og Norsk rettsmuseum til utstillingen «Galskapens fengsel» om Reitgjerdet. Eline Mugaas og Elise Storsveen fikk støtte til utstillingsprosjektet «Stemmer – kvinnesak i kunsten» om feminisme i norsk billedkunst og visuell kultur. Det ble bevilget midler til flere utstillinger ved Atopia Gallery, bl.a. en retrospektiv utstilling om norsk film- og videokunst på 1990-tallet. Oslo Museum fikk støtte til utstillingen «Krig og kjærlighet» om «tyskerjentene», og Jødisk Museum i Oslo til utstillingen «SPOR: Beretninger fra en menneskeskapt katastrofe»

Dokumentarfoto har vært et sentralt felt for Fritt Ord de siste årene. Blant fotoprojektene som fikk støtte i 2012 er Moment Agency's «Scandinavian Moments» og fotoutstillingen «Livsløp/livsøyeblikk» ved Paulus Sykehjem Attendo Norge. Andrea Gjestvang fikk støtte til arbeidet med sin prisbelønte bok om de overlevende etter 22/7, *En dag i historien*. Fritt Ord har også bidratt med midler innen kunstvideofeltet. Victoria Pihl Lind fikk støtte til «A tone to play» om Paul Celan og Ingeborg Bachmann, og Andrea Lange til «Palestinerleir + Atelier Populaire /We knew that they were still alive».

Blant de nær **70 teaterprosjektene** som fikk støtte, kan en nevne Frikar dance company's danseteaterprosjekt «Bivrfrost» om folkedans og nazisme og Black Box Teaters gjestespill «Hate Radio» om folkemordet i Rwanda. Mads Sjøgård fikk støtte til teaterprosjektet «KONGO re:born», og Kompani Camping til «Pearl of Scandinavia». Det ble også bevilget midler til Franzisca Aarflot Productions' prosjekt «Bodyparts».

Fritt Ords Pris

Fritt Ords Pris for 2012 ble tildelt **Sara Azmeh Rasmussen**. I styrets begrunnelse het det at Rasmussen fikk prisen for «sitt modige og kompromissløse engasjement for individets ukrenkelighet, for ytringsfrihet og religionskritikk». Prisbeløpet var på kr 400 000, og overrekkelsen fant sted i Den norske Opera & Ballett 10. mai 2012.

Fritt Ords Honnør

Fritt Ords Honnør ble delt ut ved fire anledninger i 2012. Først ut var **Louiza Louhibi**, som 14. februar ble tildelt Honnøren «for sitt mot i debatten om seksualisert vold mot kvinner og for aktivt å ha imøtegått ekstreme holdninger som har religiøs og politisk forankring». 12. september mottok **Simon Flem Devold** Fritt Ords Honnør «for sitt banebrytende engasjement som formidler av barns stemmer, livserfaringer og rettigheter gjennom spalten 'På skrås' i Aftenposten, ofte med utgangspunkt i tabubelagte temaer». Under en seremoni 26. september ble Fritt Ords Honnør tildelt **Raya Bielenberg, Jahn Otto Johansen og Anne-Stine Johnsbråten** «for at de tre gjennom sine tankevekkende bidrag i ord, musikk og fotografi har rettet søkelyset mot romfolkets situasjon og formidlet verdifull innsikt i deres kultur og historie». Årets siste utdeling fant sted 22. november, da **Nina Johnsrud** fikk Fritt Ords Honnør «for modig journalistikk og forsvar av ytringsfriheten». Alle Honnørene ble overrakt i Uranienborgveien 2, og prisbeløpet var kr 100 000 til hver av de seks mottakerne.

Ungdomskonkurransen Fritt Ord

Vinnerne av Ungdomskonkurransen Fritt Ord 2012 ble offentliggjort fredag 20. april under et arrangement ved Norsk Teknisk Museum i Oslo. Førsteprisen på kr 10 000 gikk til **Alexander Thorstvedt** fra Stavanger katedralskole for oppgaven «Utviklingen og mangfoldet i Stavangers gatekunstscene». Andreprisen (kr 8000) ble tildelt **Mehrangiz Bijanpoor** fra Ås videregående skole for oppgaven «How did the Norwegian newspapers Aftenposten and Klassekampen cover the political situation in Iran in January 1979?». Tredjeprisen (kr 7000) gikk til **Kaja Drews** fra International School of Stavanger for oppgaven «Chin Up, Chest Up: How do cosmetic surgery advertisements in the woman's magazine GLAMOUR entice people to seek physical changes?». Alle prisvinnerne fikk i tillegg til pengepremiene en reise til Strasbourg, der de fikk besøke EU-parlamentet, Europarådet og Menneskerettighetsdomstolen. 2012 ble avslutningsåret for Fritt Ords samarbeid med Proscientia/Norges Forskningsråd om Ungdomskonkurransen Fritt Ord og Konkurransen Unge Forskere. Fra 2013–2014 vil Fritt Ord avholde en ungdomskonkurransen om ytringsfrihet i egen regi.

Den norske historiske forenings prosjektkonkurransen i historie 2011–2012

Fritt Ord har støttet prosjektkonkurransen i historie siden 2002. Tema for konkurransen 2011–2012 var «Min familie i historien», og det kom inn 674 bidrag fra 677 elever. I klassen for ungdomsskolen gikk førsteprisen til Tina Kristiansen fra Grasmyr ungdomsskole i Bamble for oppgaven «Bunes» om kystkvinnens levekår i perioden 1800–1950. I klassen for den videregående skolen mottok Sjur A. Rivlin fra Hartvig Nissens skole, Oslo, førstepris for oppgaven «Mot og styrke. Beretningen om mine funderinger om min farmors historie i Europa etter andre verdenskrig». Alle deltakere i konkurransen fikk diplomer. I tillegg til pengepremier fikk prisvinnere tilbud om deltakelse på EUSTORYs Youth Academy i Estland og Tyskland.

Fritt Ords og Zeit-Stiftungs pressepriser til Russland og Øst-Europa

Fritt Ords samarbeid med Zeit-Stiftung i Hamburg har pågått siden 2004. Presseprisene Gerd Bucerius' pris «Fri Presse Øst-Europa» og Fritt Ords pris «Fri Presse Russland» ble utdelt under en seremoni i Hamburg rådhus torsdag 24. mai 2012. Talen til prisvinnerne ble holdt av den russiske forfatteren og dramatikerens Vladimir Sorokin, og talen fra prisvinnerne ble holdt av Khadija Ismayilova. Det ble delt ut fem pressepriser i 2012. Prisbeløpene på i alt 70 000 euro gikk til tre journalister og to magasiner. Journalistprisene gikk til **Khadija Ismayilova** fra Aserbajdsjan, **Olga Romanova** fra Russland og **Valerij Karbalevitsj** fra Hviterussland. Medieprisene ble tildelt det uavhengige kaukasiske magasinet **DOSH** og ukemagasinet **Ukrainskyi Tyzhden** fra den ukrainske hovedstaden Kiev. Kostnadene ble delt likt mellom Fritt Ord og Zeit-Stiftung.

Utlysning av midler til norske folkebibliotek

Våren 2012 lyste Fritt Ord for femte gang ut tilskudd à kr 50 000 til tiltak i norske folkebibliotek. Dette året gjaldt utlysningen formidling av nynorsk skjønn- og faglitteratur, med et mål om å vekke interessen for lesing og å fremme lokalt ordskifte. Det kom inn 92 søknader, og halvparten av søkerne fikk tildelt midler. Til sammen ble det delt ut ca. 2,2 millioner kroner, fordelt på bibliotek over hele landet. F.eks. ble det bevilget midler til Hulda Garborg-prosjekter ved fem ulike bibliotek. Deichmanske hovedbibliotek i Oslo fikk støtte til et prosjekt med nynorske twitternoveller, mens Voss bibliotek fikk midler til arrangementsrekken «Nynorsk damevår».

European Photo Exhibition Award – 01: European Identities

European Photo Exhibition Award (EPEA) er et samarbeid mellom stiftelsene Fondazione Banca del Monte di Lucca (Italia), Körber-Stiftung (Tyskland), Fondation Calouste Gulbenkian (Portugal) og Fritt Ord. Målet med EPEA er å skape en ramme for talentfulle yngre fotografer som befinner seg i et tidlig stadium av sin profesjonelle karriere. 12 fotografer fra ulike deler av Europa er valgt ut til å delta. Den første utstillingsrunden i 2012–2013 retter oppmerksomheten mot ulike aspekter ved europeiske identiteter. Fra Skandinavia deltar Marie Sjøvold og Monica Larsen fra Norge samt svenske Hannah Modigh, utvalgt av Eva Klerck Gange og Rune Eraker.

Marie Sjøvold bidrar med fotoserien «Midnight Milk», som tematiserer hva som skjer med vår identitet og vårt selvilde når vi får barn. Monica Larsens fotoessay «Closer in the Distance» handler om migrasjon, kvinner og morsrollen. «Whispering Howls» er navnet på Hannah Modighs fotoserie, der hun skildrer unge menneskers identitetsfølelse i puberteten. Utstillingen åpnet i Hamburg 3. mai 2012, og ble siden vist i Paris og Lucca høsten og vinteren 2012/2013. 8. mars 2013 åpnet utstillingen ved Nobels Fredssenter i Oslo.

Utstillingen «Politics & Olympics – Ideals and Realities» ved Free Word Centre, London
Fritt Ord eier 60 Farringdon Road i London, som huser ulike yringsfrihets- og litteraturorganisasjoner under paraplybetegnelsen Free Word Centre. I forbindelse med De olympiske leker i London sommeren 2012 ble det initiert en utstilling rundt temaet OL og politikk. Et grunnarbeid ble utført fra Fritt Ords side, og det ble senere bevilget støtte til selve produksjonen i regi av Free Word Centres administrasjon. Kuratorer var Stephen Escritt og Nayia Yiakoumaki. Utstillingen åpnet 1. mai 2012, og var sammen med tilhørende møteserie godt besøkt. Fritt Ord ønsket med initiativet å styrke husets utadrettede formidlingsvirksomhet.

Vi lever på en stjerne: 22. juli i en større utstilling på Henie Onstad Kunstsenter i samarbeid med Fritt Ord

I august 2012 utlyste Fritt Ord og HOK midler til kunstnere som ønsket å skape nye verk til den planlagte utstillingen «Vi lever på en stjerne». Dette er et større internasjonalt utstillings- og forskningsprosjekt i kjølvannet av tragediene 22. juli. Hannah Ryggens teppe «Vi lever på en stjerne» (1958) er et av ledemotivene for prosjektet. Teppet hang i Regjeringsbygget da det ble bombet, og fikk en flenge i nedre del. Med utgangspunkt i dette «sårede» verket vil prosjektet undersøke hvordan begreper som normalitet og kjærlighet kan være virksomme som politiske verktøy. Prosjektet tar sikte på å tenke videre rundt hvordan vår virkelighet ble avtegnet, og hvordan den fortsatt avtegnes i offentligheten etter hendelsene på Utøya og ved regjeringskvartalet. 10 norske kunstnere ble i 2013 plukket ut til utstillingen, som vil åpne i januar 2014. Marit Paasche er kurator for utstillingen.

All that is Banned is Desired – World Conference on Artistic Freedom of Expression

I samarbeid med den danske organisasjonen Freemuse – The World Forum on Music & Censorship arrangerte Fritt Ord den første verdenskonferansen om kunstnerisk yringsfrihet 25.–26. oktober 2012 i Den Norske Opera & Ballett. Mer enn 50 kunstnere fra hele verden bidro til å rette oppmerksomheten mot angrep på den kunstneriske yringsfriheten i ikke-demokratiske eller religiøst dominerte samfunn så vel som i demokratiske og mer sekulære land. En rekke kunstgenrer var representert blant foredragsholderne, som delte sine erfaringer og diskuterte ulike former for sensur med kuratorer, akademikere, kulturprodusenter og journalister. Blant foredragsholderne var Zarganar fra Burma, Zanele Muholi fra Sør-Afrika, Larissa Sansour fra Palestina/Storbritannia, Nadia Plesner fra Danmark, Fredrik Gertten fra

Sverige og norske Lars Ramberg. Konferansen trakk 300 gjester, hvorav 100 tilreisende fra utlandet, de fleste fra profesjonelle organisasjoner som arbeider med kunst og ytringsfrihet.

Monitorprosjekt om status for ytringsfriheten i Norge

Høsten 2012 igangsatte Fritt Ord arbeidet med et monitorprosjekt om status for ytringsfriheten i Norge. 21. november ble det avholdt et idé- og diskusjonsmøte, mens selve utlysningen ble kunngjort 6. desember: «For å kartlegge og analysere ytringsfrihetens stilling i Norge utlyser Fritt Ord midler til en forskningsbasert monitorundersøkelse for perioden 2013–2014 med inntil 5 millioner kroner som beløpsramme». Søknadsfristen var satt til 15. februar 2013, og oppdraget forutsatte et tverrfaglig samarbeid mellom fagmiljøene medie- og samfunnsforskning, jus og journalistikk. Undersøkelsen skal etter planen innrettes mot en samlet presentasjon høsten 2014.

Ytringsfrihetsbarometeret

I 2012 ga Fritt Ord TNS Gallup i oppdrag å gjennomføre den første omfattende undersøkelsen av befolkningens holdninger til og opplevelse av ytringsfrihet. UNESCOs ekspertgruppe for presse- og ytringsfrihet var samarbeidspartner under planleggingen av undersøkelsen. Selve undersøkelsen ble gjennomført og presentert i 2013.

Seminarer og filmvisninger

På eget initiativ og i samarbeid med ulike institusjoner gjennomførte Fritt Ord omkring 20 seminarer og filmvisninger i 2012. Blant arrangementene kan en nevne førpremieren på Beate Arnestads dokumentarfilm «Tvunget til taushet – en historie om journalister fra Sri Lanka» i Vika Kino, Oslo, i februar. Etter filmen var det debatt med regissør Arnestad, Bashana Abeydawarne, Francis Harrison og Sverre Tom Radøy. I april ble Russlandsdagene avholdt i Oslo, i regi av foreningen Petrusjka og med bl.a. Fritt Ord som samarbeidspartner. Åpningsarrangementet i Uranienborgveien 2 var et seminar om den russiske bloggverdenen med Martin Paulsen, Kalle Kniiivilä, Natalja Kljutsjarjova, Anja Kristine Salo og Anton Nosik. Senere i april inviterte Fritt Ord og Piraya Film til norgespremiere på Petr Loms dokumentar «Back to the Square» i Saga Kino, Oslo. Etter visningen debatterte Petr Lom, Maikel Nabil, Mark Nabil og Sigrun Slapgard status for ytringsfriheten i Egypt.

Verdens Pressefrihetsdag 3. mai 2012 ble markert med en halvdagskonferanse i Uranienborgveien 2. De to temaene for dagen var «Kvinnelige journalister under angrep» og «Media, myndigheter og åpenhet etter terrorangrepet 22. juli». Blant deltakerne var presseprisvinner Khadija Ismayilova, Vigdis Lian, Taghreed El-Khodary og Sissel Wold i den første sesjonen og Elisabeth Eide, Per Anders Johansen og Helje Solberg i den andre. I juni avholdt Fritt Ord i samarbeid med The New York Review of Books en todagerskonferanse på Litteraturhuset i Oslo med tittelen «Challenges to Multiculturalism. A Conference on Migration, Citizenship, and Free Speech». Nær 20 fagfolk og forskere holdt innlegg på konferansen, bl.a. Ronald Dworkin, Thomas Hylland Eriksen, Jeremy Waldron, Robert Badinter, Grete Brochmann og Unni Wikan.

I november inviterte Fritt Ord til seminaret «Tibet – et brennende ønske om frihet» i Uranienborgveien 2. Deltakere var Dhardon Sharling, Kate Saunders, Namkho og Shao Jiang. Årets siste tilstelning i Uranienborgveien 2 var en visning av Aldeles' og Elisabeth Kleppes dokumentarfilm «Predikanten». Arrangementet hadde tittelen «Predikanten i bedehuset – kristne stemmer i Norge». Etter filmvisningen var det samtale mellom regissør Kleppe, Espen Ottosen, Frank Rossavik og Turid Rogne.

Økonomi

Fritt Ord har samarbeidet med en uavhengig rådgiver, Formuesforvaltning, som bistod med langsiktig strategi, løpende evaluering og valg av forvaltere. Kapitalforvaltningen ble utført med bistand fra flere forvaltere, bl.a. DNB (renter), KLP (aksje- og rentefond) og Skagen (aksjer).

Samlet overskudd fra årets investeringsaktiviteter utgjorde kr 297,7 mill. Dette ga en avkastning på stiftelsens formålskapital på 11,6 %. Det er bevilget kr 86,4 mill. til vedtektsbestemte formål (se Bevilgninger, priser og egne initiativer samt www.fritt-ord.no). De samlede driftskostnadene utgjorde kr 26,8 mill., og forvaltningskostnadene for investeringsaktiviteter utgjorde kr 3,1 mill. Total formålskapital utgjør ved årets slutt ca. kr 2,8 mrd.

I forhold til referanseindeksene har Fritt Ord oppnådd følgende resultat for sine aktivaklasser:

	Avkastning (millioner kr)	Avkastning i %	Referanse- indeks % *)	Avvik
Rentebærende instrumenter	103 533,00	7,1	8,0	-0,9
Norske aksjer	98 217,00	22,7	20,1	2,5
Utenlandske aksjer	31 159,00	8,5	8,0	0,5
Alternative investeringer	64 749,00	11,1		
SUM	297 658,00			

*) Referanseindeksen er vektet

Tabellen viser at Fritt Ords avkastning for henholdsvis utenlandske aksjer og norske aksjer har vært bedre enn det markedet har gitt. For rentebærende instrumenter har man gjort det noe dårligere enn referanseindeksen. Alternative investeringer består hovedsakelig av plasseringer i private equity, hedgefond og eiendom.

Fritt Ord har utarbeidet en strategi for langsiktig kapitalforvaltning med krav til etikk i de investeringer som stiftelsens forvaltere foretar på Fritt Ords vegne.

Redegjørelse for årsregnskapet

Det fremlagte årsregnskapet gir et rettvise bilde av stiftelsens eiendeler, gjeld og finansielle stilling ved årsskiftet, samt av resultat og utvikling av stiftelsens virksomhet gjennom året. Det knytter seg ingen vesentlige usikkerheter til årsregnskapet, og det er heller ingen ekstraordinære forhold som har påvirket regnskapet. Det er ikke inntruffet vesentlige hendelser etter balansedagen. Styret er av den oppfatning at forutsetningen for fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet for 2012 er satt opp etter denne forutsetningen. Styret anser arbeidsmiljøet i stiftelsen som tilfredsstillende, og har ikke iverksatt spesielle arbeidsmiljøtiltak.

Finansiell risiko

Fritt Ords finansielle risiko er moderat. Forholdet er nærmere omtalt under note 9 i regnskapet.

Økonomiske fremtidsutsikter

Fritt Ord har en målsetning om en langsiktig realavkastning på 4,5 %. Fritt Ords forventninger til fremtidig avkastning er beregnet ut fra dette forhold. Utdeling til vedtektsfestede formål skal med utgangspunkt i styrets vedtak utgjøre i snitt ca. 3 % av stiftelsens formålskapital per 01.01.

Styret

Tidligere høyesterettsdommer Georg Fr. Rieber-Mohn er styreleder i Fritt Ord, og nestleder er professor Grete Brochmann. Styret har videre bestått av følgende medlemmer: adm. direktør Christian Bjelland, professor Liv Bliksrud, professor Guri Hjeltnes, forfatter og journalist Frank Rossavik og forfatter og utenriksmedarbeider Sigrun Slaggard. I løpet av året ble det avholdt 8 styremøter og ett planleggingsseminar. Fritt Ord tilstreber jevn fordeling mellom kjønnene; det var i 2012 4 kvinner og 3 menn i styret. Alexandra Bech Gjorv ble 11. april 2013 innvalgt som nytt styremedlem.

Forretningsførsel og administrasjon

Erik Rudeng er administrerende direktør, Bente Roalsvig nestleder/prosjektdirektør, Ingvild Bjerkholt og Elin Bech Lutnæs seniorrådgivere og Hanne Vorland rådgiver. Vikar for Hanne Vorland (fødselspermisjon fra oktober 2012) er Tonje Olsrud. Oskar Kvasnes er arkivar og bibliotekar, og Anne-Lise Sognnes er administrasjonsmedarbeider og kokk i 80 % stilling for Sameiet Uranienborgveien 2. Navus Forvaltning AS har vært Fritt Ords regnskapsfører, mens Revisjonsfirmaet Flattum AS fortsatte som revisor. Det har ikke vært skader, ulykker eller påfallende sykefravær. Fritt Ords virksomhet forurensrer ikke det ytre miljø.

Dekning av årets aktivitetsoverskudd

Det samlede aktivitetsoverskuddet på kr 181,4 mill. foreslås overført til annen formålskapital.

Oslo, 31. desember 2012/12. juni 2013

Georg Fredrik Rieber-Mohn
Styrets leder

Grete Brochmann
Nestleder

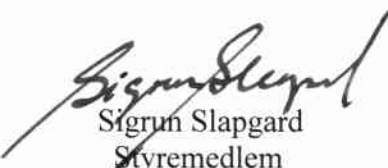

Christian Bjelland
Styremedlem

Liv Bliksrud
Styremedlem

Alexandra Bech Gjorv
Styremedlem

Guri Hjeltnes
Styremedlem

Frank Rossavik
Styremedlem

Sigrun Slaggard
Styremedlem

Erik Rudeng
Adm. direktør